

naj. Šonze, ogenj, blisk i. t. d. sgreje in slajfha srak, kakor gorkota v hifhi; fofedni tesheji srak sdaj hiti se s njim poštaviti v ravnotesho. S mrasam, deshjem, tozho i. t. d. se pa srak ras-hladí, sgofti in steshi, in si prisadeva, poštaviti se v ravnogofhavo s fofednim redkejim srakam; in ta srakni vlek is eniga kraja v drusiga je veter, fapa, in ne neha poprej, dokler srak ni v svoji ravnoteshi in gofhavi.

Ozhe. To si mi sdaj she dobro pojasnil. Povej mi fhe, sakaj de fo spomladi vezhidel mozhne fape, slasti pa letaf?

Spomladi po krajih, kjer ni vezh fnega, fonze srak she slo sgreje, tedaj tudi slajfha, in njegovi pritisk od te strani prijenja; v krajih pa, kjer je fhe fneg, poštavim v hribih, se pri tajanju fnega srak mozhno ras-hladí, tedaj tudi sgofti in steshi, in njegov pritisk od te strani je huji, in takó se po sgorej danim poduku fapa napravi. Letaf pa fo sató takó hude fape bile, ker je fhe po mnogih krajih veliko fnega, ki se sdaj taja. Tudi pri pogorifhah fo vezhidel mozhne fape, ker ogenj mozhno srak sgreje in slajfha, fofedni tesheji v ta kraj hiti in takó fapa naftopi.

Ozhe. Ali bi ne bilo boljshi, ko bi ne bilo vetra, kateri nam vezhkrat naredí veliko fhkode?

Šin. Veter je velika dobrota boshja. Veter nam nashene desh in naredí fpet lepo vreme; smefha srak in ftori bolj sdraviga; obrodovi raslozhno zveztehe drevesa in selifha, ker rodovitni zvetlifhki prah rasnafha; naf poleti pri delu in na poti prijetno hladí, goni barke in mline i. t. d. in nam je na tolikanj vish prav slo koriften.

Ozhe. Hozhem sanaprej na ta prid vetra mifliti, in nikoli ne zhesenj, ali zhes Boga, ki ga je vftvaril, memrati.

Janes Jashirk.

Pogovor

zdraviga in bolniga kamna na tlaku zraven hiš (trotoir) v nekem mestu.

Zdravi k. Kakó je že kej sosed! Kakó se počutite?

Bolni k. E kakó bi se počutil! Bolêhin sim, kakor vidiš; škerbe imam po vsih straneh, in oserêje mi hoêe skoperneti; skorej bi menil, de se me neduha misli prijemati.

Zdravi k. Êe je temu takó, bote morebiti že kmalo dobri za penzijo.

Bolni k. Kogá, za penzijo! za penzijo praviš ti? To ti povém, de tega po nobeni ceni ne. Dokler je kej življenja v meni, hoêem služiti, in svojo dolžnost spolniti.

Zdravi k. Po svoji priprostosti bi jest mislil, de ta ne spolni svoje dolžnosti, kateri ljudem le v spotiko služi.

Bolni k. Prav si rekel: po svoji priprostosti; zakaj vi mladi, kakor êutim, ne mislite deleê. Res je sicer, de, kader dež gré, voda globoko po mojih rebrih stoji; vunder še ne takó globoko, de bi komu êez škornjice notri šla, kader v me stopi. Kar pa ženski spol zadéne, znajo gospodiêne takó drobno gledati, de vselej, kader je kej vode v meni, nožico prav lično êez me preneséjo, kakor de bi grofnje bile iz poglavitniga mesta.

Zdravi k. Êe je taka, vunder sami obstojite, de saj pri ženskim spolu svoje dolžnosti ne spolnite.

Bolni k. To ti po napêinim sklepaš, ljubi moj! zató ker med starimi in mladimi kamni nič razloêka

ne delaš. Ali meniš, de smo mi, kar nas je starejših, le zató tukaj, de bi ljudje svoje podplate na nas postavljali? Naša služba više gré, kakor do podplatov. — Kader se namreê mi k veêi starosti povzdignemo, se tudi naš namen povzdigne: in tedaj imamo zlasti to navdajo ali skerb, de vse ljudi, kateri po nogah hodijo, uêimo in opominjamo, kakó de imajo z previdnostjo hoditi, glave ne prestermó po konci deržati, ampak ponižno v tla gledati, in se varovati, de ne padejo. Takó jim tedaj gotovo imenitno službo zkažemo, ker jih vadi-mo in uêimo v nar potrebniših êednostih, v paznosti, previdnosti, ponižnosti in dostikrat tudi v poterpežljivosti, brez katerih ni mogoêe, modro in sreêno obhajati na tem svetu.

Zdravi k. Bi ne bil verjel, de ste vi starci takó imenitni. Skorej bi se moglo iz vašiga govorjenja sklepati, de vi puhli in škerbasti bolêhneži ljudem bolj služite, kakor mi, ki smo zdravi in celi.

Bolni k. Se êudim, de ti pri svoji starosti nad tem dvomiti moreš, kar vunder vsak otrok lahko zapopade. Kaj je veê: glava ali podplati? — Gotovo glava. Zdaj pak je oêitno, de vi mladi le podplatam strežete; mi pa — glavi, katero z modrostjo pólnimo, in z vsemi êednostimi, ktere so k razumni obhoji potrebne. Ali po tem takim še dvomiti moreš, êe je naša služba imenitniši, kakor vaša? — Tode ta imenitnost in koristnost naše službe, od ktere sim ti dozdam pravil, še ni vsa, zakaj še veliko drugih strani je, po katerih mi ljudem koristiti zamoremo. Êe, postavim, kaka gospodična naglo in neprevidama v naše vodéno oserêje stopi, in si takó od vsih plati svoje oblaêilo oškropí: kakó vesela je potem perica, ktera po tej poti k veliko veêimu zaslušku pride; de nič ne govorim od milárja ali zajfenzidarja, in vsih tistih, kateri milo ali zajfo, in mnoge omake za madeže prodajajo. Êe se pa primerí, de kdo clo v našo jamo pade, in si kako kost zlomi: kakošen seménj imajo takrat vsi pomagayci, nosivci, obvezovavci in poravnayci ali vravnayci kostí! Oh ti ne véš, koliko sem že doživél taci primérkov. Vunder, êe ti hoêem prav odkritoserêno govoriti, med vsim so mi nar ljubši le take prigodbe, kjer se kateri samo oškropí; zakaj memo gredé ti povém, de, êe ravno ljudje pravijo, de imamo mi kamnitne serca, imam vunder vselej, kader si kdo kako nogo ali roko zlomi, skorej veê usmiljenja, kakor veselja; ja ko bi se ne bal, de bi me moj hišni gospodar ne slišal, in me potlej v penzijo ne djal, bi hotel reêi, de pri takih napadih vselej veê žalosti v svojim sercu občutim, kakor on v njegovim. — Tode ta žalost se nam vunder obilno povraêuje z spoštljivostjo in êastjo, katero nam ljudje po takih naukih od vsih strani skazujejo. Oh ti ne véš, kakošno poštovanje de imajo tiste gospodiêne do nas, kterim se je zgodilo, de so bile enkrat ali dvakrat od nas poduêene; po dve ali clo tri in štiri stopnje se nas ôgnejo, iz strahu: de bi nam na kako rano ne stopile. — Kakó prijazno se nam smehljajo že od deleê perice, in vsi milopródi, in drugi enaciga pleména kupci, kader memo nas ali okoli nas gredó! Nar veêi êast pa zadobivamo od kratkovidnih in tistih, kateri kurje oêi imajo. Oh nikoli ti nemorem povédati, kakošen strah in poštenje nam ti ljudje skazujejo, kader se do nas približajo, zlasti kader se to zgodi zveêér v mraku, preden še svitala (laterne) prizigajo; ali pa po zimi, kader je lede-no; ali sicer ob dežju in po dežju, ker so naše jame z obilno omako napolnjene: in vunder se pri vsim tem še marskterikrat primeri, de od nas ponovljen

nauk dobé; zato ki so zavolj svoje kratkovidnosti vodeno vglédalo našiga želodca za bel kamen iméli. — Ja mojiga govorjenja bi ne bilo konca, ko bi ti hotel vse časti in hvale popisovati, ki jih od ljudi ali zavolj naših nauk, ali zavolj naše pripomoči k večim zaslužku prejemljemo. —

(Konec sledi.)

Staroznanstvo domačih krajev.

Karl II. Nadvojvoda Avstrijski obiše v letu 1564 Bistriške planine nad Kamnikom.

(Konec.)

De je Karl Nadvojvoda avstrijski, *) sin Ferdinanda I. rimsko-nemškega Cesarja, Bistriške planine nad Kamnikom obiskal, je oznanjeval ta spominik, imenovan Firštova miza do leta 1826. Veliko bravecov je ta napis h sebi vabil. Leti braveci niso bili ljubi ubežnim, kateri so se tam perkrivali; svoje zavetje neznaniši in samotniši napraviti, so ta dragi spominik, imenovan Firštova miza, v Bistriški potok zavalili, kjer se je morebiti globoko doli po skalah leté razbil. Če tudi razbit ni, ga po vozki strugi tekoč globok Bistriški potok belimu dnevu skriva, in to, kar je še neusmiljenim sekiram, ki so na suhim iz njega čerke izbrisovali, ostalo, popolnoma preč spira.

Za kamnitnim napisom pride dalje ustna pripoved, de je Nadvojvoda šel iz Bistrice čez Gojzd proti Tuhinski dolini in prišel v gorojansko vasico dandanašnji imenovano: Žebejovo. Tukaj je prenočil v hiši, kateri se od tačas pravi „Cesarija“ ali per „Cesarju“.

Prosto ljudstvo ne dela veliko razločkov v naslovih (Titeln); Nadvojvoda so včasih imenovali firšt, včasih pa tudi cesar, kér je bil narviši poglavar naših deželá, zraven pa sin rimsko-nemškega Cesarja Ferdinanda I. in oče rimsko-nemškega Cesarja Ferdinanda II. ki je za Cesarjam Matijam cesaroval.

Per hiši imenovani Cesarija se pišejo Janko. Morebiti je tudi ta perimek od tačas. Nadvojvoda, ki je imel veliko v spodnjih krajih Ilirije opraviti, je morebiti gospodarja Janeza, per katerim je prenočil, po spodnje-ilirsko Janko zgovarjal, de so potlej to ime za perimek v pisanju vzeli.

Ko je Cesar (prav za prav Nadvojvoda) se drugo jutro naprej bil odpravil, ino prišel do soseda od te hiše, kjer je bil prenočil, mu je rekel: Dobro jutro! Od teh Vojvodovih besed ima še dandanašnji zemlja in hiša zraven Cesarije ime: „Dobro jutro“ in kér je dandanašnji ta zemlja v dve polovici razdeljena, se eden nje gospodarjev še zdaj Juteršek piše.

Nadvojvoda Karl je vižal vojske zoper Turka. V letu 1575 so bili Ljubljancani njega svojiga raškitnika in očeta sosébnó svetačno sprejeli, ko jih je z svojo gospo Marijo, bavarsko vojvodnjo, obiskal. To je bilo ravno tisto leto, ko je bil mesca kersnika Herbart Turjaški z svojim sinam od silne turške množice obladan, de so mu glavo odrezali, ki je še dandanašnji v Turjaškém Gradu viditi.

*) Rojen 3. Rožnicveta 1540, umerl 1. Maliserpana 1590 v Gradcu. Kdor želi popolni življenjepis našiga Nadvojvoda brati, ga bo v mnogohvaljeni „Dogodivšini stajerske zemlje“ ranjkiga gosp. Krempelna, na 163. — 167. strani našel.

Vredništvo.

Skerban za svoje Slovence, to je Štajerce, Krajnce, Korošce in druge je dal ta nadvojvoda po Hrovaškim več terdnjav napraviti zoper Turke, in v letu 1577 so bili po njegovim perzadevanju ravno iz tega namena začéli Karlovec staviti, kateri ima tudi od njega Karla svoje ime.

Leta nadvojvoda, kakor se iz zgorej rečeniga kaže, je bodi si že več ali manj slovensko govoril. O zlata rožica cesarske kervi, ktera si v naših gorah in planinah takó lepo slovensko zadišala, de te 281 let Slovenec ne more pozabiti, in te tudi nikdar pozabil ne bo! Slovenec dostikrat tudi terdniši ohrani spomin, ko silne skale, če se tudi v nje spomin vseka.

Iz zgor rečeniga se dalje tudi vidi, de perpovedvanja med ljudstvom niso prazne; le če ni nič pisaniga, se dostikrat ne more razločiti: kaj ima prav za prav kako perpovedvanje v sebi. Poženčan.

Kratkozhafniza.

Neki kmet je fvojiga preproftiga fina shenil, fin pa fe je bal, kér ni imel ferzá do shenitvé. Ozhe mu ferze dela, in mu rezhe: „Šin! le osheni fe, nizh hudiga fe ti ne bo sgodilo, glej! faj fim tudi ješt oshenjen“. „Ozhe! per vaf je vfa druga, — mu odgovori preprofti fin. — Vi fte fe pri materi shenili, mene pa filite, de bi ptujo shenfko vsel.““

Rovtarfki.

Urno, kaj je noviga?

(Koliseum v Ljubljani) so konec pretečeniga mesca začéli zidati. Gosp. Withalm iz Gradca nam bo to veliko hišo — koliseum imenovano — napravil, ktera bo več namenov iméla. Pervi namen je, de bo kasarna v nji, kjer bodo tisti vojaki prebivali, katerim morajo mestni hišni gospodarji staniše dajati; razun kasarne bo v sredi tega poslopja velik prostor za gledíše. Kar je pa nam pri ti napravi nar bolj všeč, je, de bo Ljubljansko mesto poslopje dobílo, kakorsniga smo v taki velikosti in lepóti do zdaj še pogrešovali. — Ta hiša bo v jami poleg „Najbelta“ stala, v kateri je dozday po nevtrudljivim prizadevanju mestniga poglavarja, gospoda J. Hradeckita veliko tavzent murbnih drevesic izrejenih bilo.

Vganjka.

Zakaj goveja živina stojé in ležé prežvekuje?

Poženčan.

Znajdba vganjke v poprešnjim listu je:

P a j k.

Današnjemu listu je ofmi in dvajfeti dél vinoréje in perloshen list Nr. 6 perdjan.

Shitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	2. Velkitravna.		28. Malitravna.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pfhenize domazhe ..	1	21	1	27
1 » » banafhke ..	1	21	1	24
1 » Turfhize	1	2	1	4
1 » Šorfhize	—	—	1	3
1 » Rèshi	—	59	1	4
1 » Jezhmena	—	51	—	51
1 » Profa	—	59	1	5
1 » Ajde	—	48	—	48
1 » Ovfa	—	36	—	34

in lep ftershén, ki ni ne zhern ne rujáv. In 5) fe morajo jemati le od sdravíh drevéf, ki nimajo nobene bolesni, ali ofkrumbe.

Vezhidel lomijo zépe takrat, ko zepijo; in to je velika smóta! Poflufhajte tedej kdaj fe zépi naberajo: Zépi fe navadno naberajo od Švezhnize do f. Gregorja, ali fploh rezhi, dokler musga ali fok v drevefa ne prihaja, nikoli pa posneji, ko je she drevo mushevno, in berft poganja. Pa tudi posno v jeféni, zhe ravno takó nanefe, fe fmejo nalomiti; vender vfelej pa, ko je she mras fok ali musgo v drevu vterdil.

Zhe fe zépi po simi ali v hudim mrasu naberajo, fe nefmejo s golo roko prijemati, ki je gorka, temuzh s ruto ali rokóvízo; tudi jih ne bersh na gorko prinefti, temuzh fe denejo poprej kake polure v merslo vodo, de smersljino is njih potegne, in potlej fe f-hranijo.

Šo zépne mladike dólge, fe per ftarim lefu od-réshejo; fo pa kratke, fe pa sa en palz ftariga léfa s njimi vred odreshe. — Opomniti moram vaí tukej prasne vére, ktero imajo po nekterih krajih, ko terdijo, de zépi fe le odlomiti fmejo, ne pa od-resati. Ozhitno je, de fe s odlomljenjem véjam fhkoda sgodí, ko fe vezhidel rado sadere, ali sazhehne, de fe véja potlej fufhi; ako fe pa lepó nad popkam odreshe, fe ji pa nizh shaliga ne sgodí.

Ker fe zépi prej nabráti morajo, ko fe s njimi zépi, fe morajo dobro f-hraniti, in fizer takole: Še poífte v vertu na fenzhni ftani kaki perpravínkót, in ko fo zépi v butarze rahlo povešani, in po forti sasnamnjani, fe vtaknejo fkonzama en palz globoko v mokró perft, in pokrijejo, de desh in fnég na-nje ne gré. Zhe smersnejo, fe morajo prej, ko fe s njimi zépi, v vodo djati, de smersljino is njih potegne. She boljšhi je pa, zhe fe kaka pofoda s perftjo napolni, in fe zépi va-njo kakor je bilo sgórej rezhenó, potaknejo, in fe potlej v kaki hladin kraj poftavi, tode ne v saduhljivo klét, ali v jamnizo. Špomladi, ko jame gorko prihajati, fe denejo na mersleji kraj, de ne odganjajo, ker potlej nifo kaj sa zepljenje.

Is tega maliga, kar fim povédal, fe fklene, de fe zépi ne fmejo jemati 1) ras tazih drevéf, ktére imajo kako bolesin, poftavim raka, rjó ali druge ofkrumbe, ker bi novozepljenez potlej gotovo ravno tisto bolesin imel. 2) Še ne fmejo jemati sa zépe vodeni poganjki, to je tiste mladike, ki is debela, ali is véj bliso debela, ali tudi is korenín na ravnoft kvífhko poshenó. 3) Še ne fmejo jemati is nerodovitnih drevéf, ali is tazih, ki le vzhaíh rodé, ker novozepljenez potlej tudi nerodovitin oftane, in fe posneje prezepiti mora, kar je sa vezh lét samuda.

Novozepljenez bo tedej lép ali gerd, sdrav ali bolan, rodovitin ali nerodovitin, kakorfhno je bilo drevó is kteriga je bil zep vsét.

She nekaj: Zhe fo pa zépi v hranitvi slo svenili in smedléli, fe poftavijo, kolikor jih je bilo v perfti, v vodo, ali fe v podsemeljzo ali v jabelko vtaknejo, in fpet oshivé. Toliko zépa pa, kolikor ga je bilo v vodi ali v perfti, fe per zepljenju savorse, ker tisto ne fme v divjak priti.

S nekoliko svenjenimi zépi fe bolj mushevni, in s mushevnimi zépi fe bolj medli divjaki zepijo; ker medli divjaki manj mozni, pa vezh musge v zép pofhiljajo.

Tudi fe ne fmejo zeze mladike v divjak vtikati, temuzh zép ne fme vezh ko tri popke, k vezhim per debelih divjakih, fhtir imeti; ker divjak, zhe

je tudi mozhan, ne more zeze mladike rediti in rane zeliti, in le fhamer is njega rad srafte.

In sadnjizh mora tudi med zépam in divjakam nekaka perméra biti, to je: na debeleji divjake morajo tudi debeleji zépi, na drobneji divjake pa fhibkeji zépi priti; sakaj? — to vfak lahkó previdi. J. K.

Kaj je treba pri kupovanju léfa vediti?

Misarje in vfe, ki léf sdelujejo, ali fe fizer s njim pezhajo, tega le opomnimo:

Kader mehek léf kupujete, glejte na krepkoft léfa. Mehkiga léfa fo: jela, fmereka, bar, lipa. Krepkoft léfa fe posná po goftih létinah; goftejshi zhe fo letine, bolji je. Redke letine fo gotovo snamnje, de je drevó prenaglo raftlo; léf od takiga drevéfa ni sa lizhno sdelovanje; isdelek je rahel in nima terpesha: zhe misar s preredkim léfam terd léf obkláda (furnira), fe mu delo po vezh ftanéh sveshi in svije.

Naj fe varje misar in vfak léfni sdelovavez savito srafheniga léfa. Savit léf fe posná, kadar je defka, dila ali ploh po eni ftani gori gladdek, po drugi doli pa sadert, ali kakor fe po rokodelsko rezhe: sa léfam in zhes léf. Tudi na krajzih dil fe savitje posná. Léf ni savit, zhe letine fkosi in fkosi, ali faj na dolgim po krajzih tekó; zhe fe pa na kratkim isidejo, je léf savit, in kolikor na krajshim, toliko flabshi je.

Defke, dile ali podnize is savito srafheniga drévja nifo sa lizhno misaríko sdelovanje, fo le sa kake predale, in sa drugo vfednje delo.

Pri kupovanju terdiga léfa je treba ravno na to pasiti, kakor pri mehkim léfu. Terdiga léfa, ki v domazhíh deshelah rafte, fo: hraft, bukev, gaber, oreh, javor, brésa, zhefhnja, hrufhka i. t. d. Kdor kërle ali zeze débela kupuje, naj gleda, de fo gladkiga lubja. Kake gerzhe in bule po deblih fo snamnja, de je léf rassében; tak léf sa defke in dile sréšan fe rászépi in sdrobí. Nar hitreji hraftovo, zhefhnjevo in oréhovo drevje rassébe. Šhkodljive fo fhtule nekda od debela od-fekaníh ali odlomljeníh véj, po teh gnjila mokrina saftaja, léf sazhehne gnjiti, gnjiloba fe rasproftira po debli do ftershena; pri rési gre veliko v nizh takiga léfa. Zhe kupujesh drevje, ki je podérto dalje od zhetert leta v gojsdu leshálo, morash pofkufiti, ali je samoklo ali ne. Bresov, javorjev in bukov léf nar hitreji samokel poftane; hraft pa fe fkosi vezh let ne samozhi.

Odbí lubad od debela na nar bolj mokri ftani; zhe najdefh, de je léf bled sa lubadam, takrat je samokel; tak léf ni vezh sa rabo, kër je krepkoft letin in shiliz she odjenjala in oterpnela; isdelki is taziga léfa nimajo terpesha, kmalo fe raslomijo in raspadejo; she kurjavna dreva is samokljiga léfa nifo kaj, kër le malo grejejo. L—z.

Pogovor

zdraviga in bolniga kamna na tlaku zraven híš (trotoir) v nekim mestu.

(Konec.)

Oh! ti nikdar ne verjameš, kakó prijetno in častitljivo je naše življenje na stare dni; in radi pozabimo zavolj tega na vse bolečine, ki nam jih véasih škerbine ali bodlaji napravljajo. Kader pa kteri zmed nas zunaj poprej popisanih spredkov sčasama tudi še ta prevrad (privilegium) zadobí, de se gibati ali zibati more, je njegova sreča

do nar viši slemena perkipela. Tode to visi večidel od zidarjev, naših mojstrov. In od teh bi ti jest imel še marsikaj povedati; tode imam od včerajšnega dežja še nekaj nahoda v sebi. Zatorej ob kratkim le tolikanj, de boš našim prihodnjim namestnikom ali nastopnikom kak dober svet dati zamogel, namreč: vošiti bi bilo, de bi nas vselej le domači zidarji v tlak vkladali, ne pa ptuji; zakaj domači z nami večidel veliko bolj usmiljeno ravnaajo, in nam navadno veliko rahliši posteljeajo; in to je vzrok, de pred ali pozneji zraven drugih koristi tudi še prostost, in z njo veliko veči čast in srečo dosežemo. Tode od tega naj bo dosti za danes; morebiti drugikrat kej več. — Če tedej vse, kar sim ti dozdej pravil, v dober premislik vzameš; ali mi boš še prigovarjal, de bi za penzijo prosil, preden me dušne in telesne moči popolnoma ne zapusté? — Oh! sreča za nas, de nismo v poglavitnim mestu, kjer so gospodarji, kakor slišim, sicer veliko bolj omikani, in veliko bolj postrežni in dvorni proti ljudem, tode neusmiljeni proti kamnju, in kateri brez ozira vsak kamen precej na penzijo denejo, kakor hitro kako škerbo ali jamico na njemu zamerkajo. Hinc illæ lacrimæ: od tod pride, de tam toliko izverženih kamnov bridke solze preliwa. Oh! kader je kamen iz lepiga tlaka zruvan, kakó se spremeni njegova sreča! veržejo ga v kakošno jamo, ali pa clo ga v zid pozidajo in z apnjenim podmetam omečejo, kjer nikoli več ne sonca ne lune ne vidi, in kjer je vse njegove časti in imenitosti za zmirej konec! — De tedaj tudi jest konec storim tem govorjenju, ti kakor dober prijatelj le še to povém: Iši in skerbi, de pred ko moreš, kako globoko jamo ali votlino dobiš, in se takó v versto starih boléhnežev povzdigneš: po tem se boš iz lastne skušnje lahko prepričal, de tvoj stari sosed ni bil lažnik, kader ti je od sreče in imenitosti votlih in kruljevih kamnov v mestnim tlaku govoril.

Zdravi k. Res je, in primoran sim spoznati, de star pregovor ne laže, ker uči, de modrost se le pri starih najde. Takó znate besedo staviti, in svojim glasu — desiravno niste brez nahoda — tako kerpkost in povzdigo dajati, de bi mislil, de se je duša nekdjaniga rimskiga govornika Cicerona v vas preselila. Vaše govorjenje me je do drobriga prepričalo, in resnica vaših besedi mi je v mojih očeh bolj svitla in bliskajoča, kakor nar dražji kamni ali biseri v zlatih obročih. — Od slej za naprej ne bom nič bolj vošil in želel, kakor de bi jest in vsi moji bratje le kmalo stari in votli postali, in se takó k svojimu višimu namenu, k učenikam ljudi, povzdignili: in tedaj — vidim v duhu priti tiste zlate čase za nas, kjer bodo ljudje po ulicah in hodiših, ne po redkim in po samim, kakor do zdaj, ampak v celih trumah na kolena in obraze pred nas padali, in nas častili in slavili, če ne kakor nar boljši, saj kakor nar terji in nar velavniši učenike vsih čednost za modro in srečno in nespotikljivo obhojo na zemlji.

—r.

Zhefki kolovrati v Vodizah. *)

Poflan od gospoda Pihlerja fim bil Krishevi teden s zhefkimi kolovrati v Vodizah. Dobro fe mi je sdalo, de fo me she perzhakovali in fe me torej obveselili. Komej fo predize svedile, de fim prifhel, in de fim jih perpravljen uzhiti prefti na

zhefki kolovrat, jih je bilo prvi dan vkup prifhlo, de jih je bila polna staniza. Vse bi bile rade bersh poskufile, pa nifim jim mogel ispolniti volje, ker fim le 6 kolovratov imel feboj; rekel fim jim, de fe jih bo to pot uzhilo le po 6, de naj fe toraj sverfte, de bojo hodile druge sa drugimi; kar fe je potlej tudi sgodilo, in she zlo sa to, ker fo ljudje she imeli delo na polju.

Zhuditi fe je bilo, de ni bilo flifhati nobeniga sabavljanja, in de fe je predizam kmalo bralo na obrasih, de jim je zhefki kolovrat fhe dofti vfhez. Vse, ktere fo poskufhale prefti, fo sposnale, de per tem kolovratu noga manj terpi, kakor per domazhim, in de tudi to she kaj velja, de je defna roka vezhidel profta. Tudi fo vse poterdile, de na domazh kolovrat fe nikoli ne dela takó tanjka in takó terdna nit. 21 prediz fe je sa terdno uzhilo prefti, in od 14 fe fmé rezhi, de fo fe isuzhile takó dobro, de fe jim bo bres fkerbi dajalo prefti. Šeboj perpeljanih 6 kolovratov fim rasdelil med nar bolj isuzhene in med tiste predize, ktere nifo takó slo sadershane od poljskih dél, in fim jim tudi puftil she nekaj prediva, druge pa bojo pozhakale kolovratov, kterih fhe nimamo narejenih.

Ignazi Kiseveter,
mojster zhefkiga predenja.

KRAJOPISJE.

Teržič

(sedajni čas).

Letá zgol obertnosti vdani terg stoji poldrugo uro od Ljubelja med hribmi, ki vid na vse strani zapirajo; dva potoka, Mošenik in Bistrica, sta mu kakor dve žili življenja. Imá tri cerkvé, en grad; šteje 180 večidel terdno zidanih hiš, in več ko 2000 stanovavcov. Kar obertnost in rokodelstva vtiče, so tamkej tri velike kovačnice (fužine), dvé za jeklo, ena za železo; ena pilarica (Feilhammer); ena kovačnica za železo vleči (Zain- und Streckhammer), osem kosaric, to je kovačnic za kosé, serpe, sekire, lopate i. t. d.; ena žebjarica in tri konjske kovačnice; plavž v letu 1816 postavljen, pa je zavoljo pomanjkanja dobre rude v bližavi opušen. Druziga rokodelstva je deset usnjarjev, ki tudi večidel težko usnje za podplate in lepe tanjke kože černe in drugih barv (Pfund- und Corduanleder) strojijo, in tri malne za ježice, in veliko stóp za čreslo, in posebnih poslopij za izdelovanje usnja imajo, in vsak po več delavcov imá; dalje dva irharja (Weissgärber), trije farbarji za platno in kotone, deset nogovičarjev, trije klobučarji, in čevljarjev krog trideset, štirji mizarji, dva ključavničarja; malni za žito so trije.

Kar je tukej mnogiga blaga storjeniga, ni samo za domačo deželo, ampak gre tudi v druge kraje. Takó gre železno blago na Hrovaško in čez Terst na Laško, Greško in v Jutrovo (Levante); usnje tudi na Terst; nogovice pošiljajo na Štajersko in v Terst, čevlje na Koroško, Tirolsko in v Terst; plavo farbani kotoni so zadosti za vso domačo deželo, in gredó tudi vúnkej. Vse to vkupej vzeto kaže, de je Teržič memo vsih krajev krajnske dežele pèrvi, kar obertnost in rokodelstvo zadéne. P.H.

Prigodba na Štajerskim.

(Strašen post). Neki kmet v našem kraju na općinski pašnik brejo kobilo zažene. Poleti je bilo, začne ji vroče prihajati, muhe jo pikajo in

*) Refnizo tega pisanja fo nam zhaft. gosp. Vodishki fajmojsther poterdili.
Vrednistvo.